

GENEL TÜRK TARİHİ

ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt/Volume 8, Sayı/Issue 16, Ocak/January 2026, ss. 253-262.

Geliş Tarihi–Received Date: 07.04.2025 Kabul Tarihi–Accepted Date: 19.07.2025

ARAŞTIRMA MAKALESİ – RESEARCH ARTICLE

GALATA KULESİ MEHTERLERİ

 <https://doi.org/10.53718/gttad.1671175>

 AZİZ ALTI*

ÖZ

Osmanlı Devleti'nin resmî müzisyenleri olan mehter takımı 1826 yılında lağvedilene kadar görevlerini ifa etmişlerdi. Savaş ve barış gibi her ortamda müziklerini icra eden mehterler İstanbul'un farklı noktalarında teşkilatlanmışlardı. Bu yerlerden birisi de tarihi yarımada da yer alan ve şehri görebilecek hâkim bir noktada bulunan Galata Kulesi idi. Başlangıçta Cenevizliler tarafından güvenlik gerekçesiyle inşa edilen Galata Kulesi, İstanbul'un Osmanlı Devleti'nin egemenliğine geçmesiyle farklı amaçlara hizmet etmiş ve 1715 yılında ise mehterlere tahsis edilmişti. 1715 senesinde kuleye yerleştirilen mehterler yedi kişiden oluşuyordu. Mehterler arasında tabcı (davulcu), zurnacı ve nakkareci ile birlikte bir de onları idare edecek mehterbaşı bulunuyordu. Mehterler günlük on beş akçe, mehterbaşı ise yirmi akçe almaktaydı. Teşkil edilen bu yeni mehterhaneye müzik aletleri devlet tarafından temin edilmişti. Günün belli zamanlarında rutin olarak mehterlerini çalan Galata Kulesi mehterlerinin müzik aletlerinin iki senede bir değiştirilmesi kanundu. Ancak vesikalar ışığında bu kurala pek riayet edilmediği görülmektedir. XVIII. yüzyılın sonlarında Galata Kulesindeki mehterhaneye büyük davul olarak adlandırılan kös konulmuştu. Böylece Galata Kulesi mehterleri sultanın hakimiyetinin sembolize edilmesi, günün vakitlerinin duyurulmasının yanı sıra kuleye konulan bu kös ile olası İstanbul yangınlarını önleme amacına da hizmet etmişti. Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda kaleme alınan bu çalışmada; Galata Kulesi mehterlerinin ihdası, ücretleri, atamaları ve hizmetleri ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Mehter, Galata Kulesi, Nevbet.

GALATA TOWER MEHTERS

ABSTRACT

The mehter band, the official musicians of the Ottoman Empire, performed their duties until they were abolished in 1826. The mehter bands, who performed their music in all environments such as war and peace, were organized in different parts of Istanbul. One of these places was the Galata Tower, located on the historical peninsula and at a dominant point from which to see the city. Originally built by the Genoese for security reasons, the Galata Tower served different purposes when Istanbul came under Ottoman rule and was allocated to the mehter band in 1715. The mehter band placed in the Galata Tower in 1715 consisted of seven people. Among the mehter bands, there was a tabcı (drummer), a zurna player and a nakkare player, as well as a mehterbaşı (chief) to conduct them. The mehter band received fifteen akçe per day, while the mehterbaşı (chief) received twenty akçe. The musical instruments for this newly established mehterhane were provided by the state. It was a law that the musical instruments of the Galata Tower mehter band, which routinely played musical instruments at certain times of the day, were to be changed every two years. However, in the light of the documents, it is seen that this rule was not followed closely. At the end of the 18th century, a large drum called kös was placed in the mehterhane in the Galata Tower. Thus, the Galata Tower mehter bands symbolized the sultan's sovereignty and announced the times of the day, as well as serving the purpose of preventing possible fires in Istanbul with the kös (big drum) placed on the tower. In this study, written in line with the above information, the establishment, wages, appointments and services of the Galata Tower mehter band will be tried to be revealed.

Keywords: İstanbul, Mehter Bands, Galata Tower, Nevbet.

* Doç. Dr., Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Tunceli/TÜRKİYE, E-Posta: azizalti@hotmail.com, ORCID: [0000-0002-5009-9438](https://orcid.org/0000-0002-5009-9438), RORID: <https://ror.org/05v0p1f11>.

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nde müzik, hayatın farklı alanlarına sirayet etmiş sanatsal faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır. On yedinci yüzyıl ortalarında Osmanlı sarayında hanendelik yapan Ali Ufku Bey, Osmanlı musikisini ikiye ayırarak ilkin ev musikisi ya da bir oda içerisinde dinlenebilen musiki olarak tanımlarken ikincisini ise açık ve savaş meydanındaki çok gürültülü olan mehter musikisi olarak tanımlamıştır.¹ Kaygısız'a göre ise; 1826'ya kadar Osmanlı Devleti'nde halk müziği ve Osmanlı sanat müziği olmak üzere iki tür müzik bulunmaktaydı. Osmanlı sanat müziği ise icra edildiği alanlara göre altı farklı türe ayrılıp bunlardan bir tanesi ise askerî müzik olarak adlandırılan mehter müziği (kaba saz-açık hava müziği) idi. 1826'dan sonra ise Osmanlı müziğine Batı müziği de dahil olmuştur. Kaygısız, temel olarak bu ayrımı yapmasına karşın yine kendi tanımına bir eleştiri getirerek aslında Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan gayrimüslimlerin hayatında olan müziği de Osmanlı müziğine dahil etme gerekliliğini vurgulamıştır.²

Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde mehter kavramı farklı yükümlülükleri icra eden iki gurubu ifade etmekteydi. Bunlardan ilki Mehterhane-i Tabl-ı Alem/Mehterhane-i Hakani/Mehterhane-i Hümayun isimleriyle anılan askerî bando takımı idi. Diğeri ise padişahın çadırından sorumlu olan Mehterhane-i Hayme idi.³ Tarafımızca incelenen ve çalışmaya konu olan Mehterhane-i Tabl-ı Alem/Mehterhane-i Hakani/Mehterhane-i Hümayun Yeniçeri ocağının kaldırıldığı tarih olan 1826'ya kadar Osmanlı Devleti'nin kadrolu askerî müzisyenleri idi. Bu müzisyenlerin bir kısmını teşkil eden Galata Mehterleri icra ettikleri müzik aracılığıyla Osmanlı Devleti'ne birden fazla alanda hizmet etmiştir. Galata Mehterlerinin ortaya çıkışı, teşkilatı, çalgıları ve sundukları hizmet bu çalışmanın temel odak noktasını oluşturmaktadır.

1. Osmanlı Devleti'nde Çalıcı Mehterler

Anadolu Selçuklu sultanı tarafından Osman Gazi'ye hakimiyet sembolü olarak tabl ve alem gönderdiği rivayet edilse⁴ de bu durum vesikalarla desteklenememiştir. Bundan dolayı Osmanlı Devleti'nde mehter teşkilatının ne zaman kurulduğu kesin olarak bilinmemekle birlikte mehterhanedeki ilk önemli gelişmenin Fatih Sultan Mehmet tarafından gerçekleştiği görülmüştür.⁵ Fatih Sultan Mehmet fethin akabinde Demirkapı'daki nevbethaneyi kurmuş ve ayrıca başta Eyüp, Galata, Üsküdar, Yedikule, Rumelihisarı, Tophane, Beşiktaş gibi İstanbul'un belirli mahallerinde seher vakti ile öğle ve yatsı namazlarından sonra günde üç kere nevbet çalınmasını buyurmuştur.⁶

Hükümdara ait olan bandoyu Mehteran-ı Tabl u Alem denilen mehterlerin arasındaki mızıkacılar çalarlardı. Mızıkacı takımının şefine mehterbaşı denilmekte idi. Mehteran-ı Tabl u Alem'in başında Emir-i Alem bulunmaktaydı.⁷ Tabl mehterlerinin yetişmesinden ve yönetiminden sazende başı olarak adlandırılan mehterbaşı ağa mesul idi. Tabl mehterleri bünyesinde tabbalın, köszenan, zurnazenan, nakkarezenan, nefiriyan, zenciciyan ve şagirdan bölüklerini barındırmıştı. Mehterlerin buldukları yapılar mehterhane veyahut mehterhanane denilmekteydi. Sürekli nevbet vurdukları mahale ise nevbethane adı verilmekteydi.⁸ Mehterlerin sayısı zaman zaman değişiklik göstermekle birlikte 1525 yılındaki mevacic kayıtlarına bakıldığında mehterlerin sayısının yüz seksen yedi olduğu görülmektedir.⁹ IV. Mehmet (1648-1687) döneminde yazıldığı düşünülen Eyyubî Efendi Kanunnamesinde ise "Mehterân-ı Alem" başlığı altında yüz iki kişinin olduğu belirtilmiştir.¹⁰ Mehterlerin kıyafetlerine bakıldığında ise rütbelere göre değişiklik gösterdiği görülmüştür. Bunun haricinde çevgenler olarak adlandırılan okuyucular da farklı renkte elbise giymekteydi.¹¹

Osmanlı Devleti'nde mehter musikisi ordunun ve devletin gücünü vurgulamak için kullanılırdı. Savaş esnasında askere cesaret ve gayret katmak, düşmanda ise şaşkınlık, korku ve panik yaratmak için çalınırdı. Bundan dolayıdır ki savaş anındaki mehter müziğinin temel amacı enstrümanlardan açık havada olabildiğince yüksek ses

¹ Cem Behar, *Osmanlı/Türk Musikisinin Kısa Tarihi*, YKY, İstanbul 2015, s. 45.

² Mehmet Kaygısız, *Türklerde Müzik*, Kategori Yayınları, İstanbul 2018, s. 135.

³ Ahmet Yaramış, "Mehterhâne-yi Âmirî Ocağının İslahı (1826)", *Sosyal Bilimler Dergisi*, C. XV, S. I, 2013, s. 32.

⁴ Anlatıya göre Osman Gazi'ye Selçuklu sultanı Alaeddin Keykubad tarafından H. 688/M. 1289-1290 senesinde beylik alameti olarak gönderdikleri eşyalar arasında tabl ve nakkare de vardı. Her ikinci vakti nevbet vurulurken Osman Bey'den Fatih Sultan Mehmet'e kadar ki tüm Osmanlı padişahları Selçuklu sultanına karşı hürmet göstermek adına ayağa kalkarlardı. Ancak Fatih Sultan Mehmet yüz yıl önce ölmüş bir sultan için ayağa kalkmak manasızdır diyerek bu ayağa kalkma adetini kaldırmıştır. Ahmed Cevad, *Yeniçeriler: Yeniçerilerin İhdâsından İlgâsına Değın Ahvâl-i Târihiyyelerini Bâhistir*, Kırkanbar Matbaası, İstanbul 1299, s. 170.

⁵ Nuri Özcan, "Mehter", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 28, Ankara 2003, s. 546.

⁶ Özcan, *agm*, s. 546. Evliya Çelebi ise seher ve akşam vakitlerinde belirtilen yerlerde nevbetin çalındığını belirtmiştir. *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi 1. Cilt 2. Kitap*, haz. Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, YKY, İstanbul 2008, s. 624.

⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, TTK, Ankara 1988, s. 273.

⁸ Fehmi Yılmaz, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Gökkuşbu Yayınları, İstanbul 2017, s. 412.

⁹ BOA (Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi), *Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defterleri*, (TS.MA.d.), 9623, 17 Aralık 1525 (932.R.2).

¹⁰ Eyyubî Efendi Kanunnamesi, haz. Abdülkadir Özcan, Eren yayıncılık, İstanbul 1994, s. 34.

¹¹ İsmet Binark, "Yüzyıllar Boyunca Mehter", *Türk Kültürü Dergisi*, S. 73, 1968, s. 101.

elde edebilmektir.¹² Büyük davul (kös¹³), ordu düşmana yaklaşırken ve gece askerin uykusunun gelmesini engellemek amacıyla çalınırdı. Bu esnada tablzenler “Yektir Allah” diye bağırırlardı. Boru ve zurna ise genelde at sırtında çalınırdı.¹⁴

Osmanlı Devleti’ndeki yabancıların gözlemleri de mehterlere yönelik önemli bilgiler vermektedir. İstanbul’a yerleşmiş Cenovalı bir levanten olan Giovanni, II. Bayezid’in ölümüne kadar da sarayın hizmetinde bulunmuştur. Giovanni kaleme aldığı eserinde mehterlere ve nevbete yönelik önemli bilgiler kaydetmiştir. Giovanni’nin aktardığı bilgiler şu şekildedir: “Sultanın emrindeki nefirlerle öbür sazandelerin sayısı 150’dir, bunlar günde sekiz akçe alır. Bunların otuzu şehre gönderilir, yani on beşi sarayın yanı başındaki kulede, on beşi de şehrin başka bir yerinde görevlidir. Sabah saat ikide nefir, zurna ve davul çalanlar şehre pek çıkmazlar, çünkü bir çıkar da subaşına yakalanırsa hapse atılır. Bunlar şafak sökmeden bir saat önce çalarlar. Sazandelerin bir kısmı da Pera’dadır, geri kalanlar ise seferde sultana eşlik ederler, bunların kullandıkları davullar (kös) o kadar büyüktür ki bir deve bir tanesinden fazlasını taşıyamaz, bu davulları iki kişi iki tokmakla çalar, çıkardığı sesi duyanlar yer sarsılıyor sanırlar.¹⁵” XVI. yüzyılda mehterler hakkında bilgi veren bir diğer kaynak ise Menavino’dur. Menavino, XVI. yüzyılın ilk yarısında mehter sayısını yüz elli kişi olarak belirtmiştir. Günde sekiz akçe alan bu mehterlerden on beşi saray yanındaki bir kulede bir başka on beş kişi ise İstanbul’un farklı mahallinde yer alırdı. On beş kişilik bu mehter takımları gece saat ikide borazan, zurna ve davul çalarlardı. Çalınan mehterlerden sonra şehre giriş çıkışlar yasaklanırdı. Eğer buna yeltenen bir kişi olursa subaşı tarafından hapse atılırdı. Mehterlerin çalındığı bir diğer vakit ise gün doğmadan bir saat önceki zamandı.¹⁶ XVII. yüzyılın başlarında Alman musiki tarihçisi ve bestecisi olan Michael Praetorius ise Türklerin çalgı aletlerinin genel olarak zil, davul ve zurna olduğunu ve ayrıca bunları yalnızca düğünlerde değil savaşlarda da kullandıklarını belirtmiştir. Hatta Osmanlı Devleti’ndeki mehterlerin birçok Avrupa devleti ordusuna ilham kaynağı olduğu da iddia edilmektedir.¹⁷

Osmanlı Devleti’nde Padişahın yanı sıra sadrazam, vezirler ve yeniçeri ağası gibi devlet ricalinin de mehterleri var idi. Bu gurubun mehterleri dokuz kattan oluşup her birinin başında mehterbaşı bulunuyordu. Buradaki dokuz kattan kasıt ise her bir müzik aletinden dokuz adet bulunmasıydı.¹⁸

2. Galata Kulesi Mehterleri

2.1. Kuruluş, İşlevi ve Teşkilat

XIV. yüzyılda Cenevizliler tarafından güvenlik kaygısıyla inşa edilen Galata Kulesi, İstanbul’un fethine müteakiben Cenevizliler tarafından Fatih Sultan Mehmet’e teslim edilmiştir.¹⁹ Galata Kulesi, Kanuni Sultan Süleyman döneminde mahkumları hapsedmek için zindan olarak kullanılsa da²⁰ III. Murat’ın saltanat yıllarında bir dönem için gözlem evi olarak hizmet vermiştir.²¹ 1717’den sonra ise şehirde çıkacak olan yangınları haber vermek adına gözetleme kulesi olarak kullanılmıştır. Şehirde çıkan bir yangında kuledeki köslere vurularak yangın haber verilmiştir.²²

XVIII. yüzyılın ilk çeyreğinde Galata Mehterlerinin kuleye yerleştiği mevcut bilgilerden tespit edilebilmektedir. Tamir edilmesinin akabinde Galata Kulesine 1715 senesinde 7 kişiden teşekkül bir mehter takımı yerleştirilmiştir. Bu kişiler; ser-mehter el-Hacc Mustafa bin Mustafa, zurnazen es-Seyyid Ahmed bin Mustafa, zurnazen el-Hacc Ali bin Cafer, tablı Cafer bin Hacı Ali, tablı Mustafa bin Mehmed, nakkarezen Ahmed bin Mehmed ve tablı Mustafa bin Abdullah idi. Yedi kişilik mehter takımının birisi mehterbaşı, üçü davulcu, ikisi zurnacı, biri ise bir çift küçük davuldan oluşan nakkareci idi. Bu mehterlerin ücretlerine bakıldığında baş mehter el-Hacc Mustafa bin Mustafa günlük 20 akçe alırken diğerleri 15’er akçe alıyordu. 7 kişilik Galata Kulesi mehterlerine günlük toplamda 110 sağ akçe, senelik ise otuz sekiz bin dokuz yüz kırk akçe ulufe ödeniyordu. Mehterlerin ulufeleri İstanbul gümrüğünden karşılanıyordu. Mehterlerin aldıkları yevmiyeler harc-ı hassa²³ ruznamçesine kaydedilmekteydi. Mehterlere gerekli olan sazlar da devlet tarafından karşılanıyordu. 7 kişilik mehter takımına gerekli olan sazlar ise şunlardı: 5 adet zurna, 1 çift nakkare, 3 adet tabl, 3 çift tabl derisi, 20 adet

¹² Behar, *age*, s. 32.

¹³ Köslerin üst çapı 1,50 metre iken alt çapı ise 70-80 cm idi. Davulun yüksekliği ise 1,30 metre idi. Bkz. M. Zeki Pakalın, *Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, MEB, Ankara 1993, s. 448.

¹⁴ Bülent Aksoy, *Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Müzik*, Pan Yayıncılık, İstanbul 1994, s. 72.

¹⁵ Aksoy, *age*, s. 32.

¹⁶ Timur Vural, *Türklerde Askeri Müzik Geleneği Tuğ Mehter Nevbet*, Çizgi Yayınları, Konya 2013, s. 178.

¹⁷ Aksoy, *age*, s. 14-15.

¹⁸ Celal Esad, *Türk Musikisi ve Yeniçeri Mehter Müzikası Hakkında Mutalaat*, Matbaa-i Hayriye, İstanbul 1327, s. 2.

¹⁹ Semavi Eyice, “Galata Kulesi”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 13, İstanbul 1996, s. 313-314.

²⁰ Eser Tutel, “İstanbuldan’da Eski Bir Tarih: Galata Kulesi”, *Bütün Dünya*, S. 60, 2003, s. 91.

²¹ Köksal Anadol, Ersin Arıoğlu, “Galata Kulesi”, *Mimarlık*, C.79, S.1, s. 50.

²² Tutel, *agm*, s. 91.

²³ Harc-ı hassa; Saraya ait masraflar ve masrafların karşılığı olan paranın saklandığı yer olarak tanımlanmaktadır. Bkz. Yılmaz, *age*, s. 220.

GALATA KULESİ MEHTERLERİ

zurna lülesi, 20 deste kayış, 6 adet çevgen (çevgan) ve 2 nakkare zahmesi idi. Buradaki mehterler adlarına düzenlenen beratlar neticesinde görevlerine başlamışlardı.²⁴

XIX. yüzyılın başlarında Galata Kulesi mehterlerinin gelirlerinde pek de bir değişiklik olmadığı görülmektedir. 12 Mart 1808 tarihinden 2 Mart 1809 tarihine kadar geçen bir yıllık süre zarfında Galata Kulesi nevbethanesindeki mehterlerin ulufeleri için İstanbul Gümrüğü'nden 43.188 akçe ödenmiştir. Bu meblağ mehterbaşının da dahil olduğu yedi kişilik mehter takımının ücretidir. Mehter takımının günlük 110 sağ akçe ulufelerinin yanı sıra mehterlere bir de revgan-ı zeyt (zeytinyağı) için günlük 16 çürük akçe ödeniyordu. Revgan-ı zeyt ücreti de İstanbul gümrüğünden veriliyordu. Nitekim ödenen meblağın kuruş cinsinden karşılığına bakıldığında üç yüz elli dokuz buçuk kuruşun ödendiği anlaşılmaktadır.²⁵

Çeşitli sebeplerden dolayı mehter kadrosunda yaşanan boşalmaların ardından mehterbaşı tarafından önerilen kişi bu boşluğu dolduruyordu. Örneğin Galata'daki çalıcı mehterlerden günlük on beş akçe alan tablcı es-Seyyid Halil'in ölümünün ardından işgal ettiği makam ve yaptığı hizmet boşa çıkmıştı. Tabl u alem mehterbaşısı olan Abdülbaki boşalan bu pozisyona İsmail bin Ali'nin uygun olduğunu ve onun atanmasını belirten dilekçesini arz etmişti. Dilekçeye istinaden İsmail bin Ali 14 Mayıs 1724 tarihinde tablcı olarak atanmıştır.²⁶ Yine kule mehterlerinden zurnazen Seyyid Ahmed bin Mustafa'nın ölümünün ardından yerine bu görevi ifa edebilecek niteliklere haiz olan Hasan bin Abdullah adlı kişinin atanması için Ser Mehteran-ı Şehriyari Mehmed arzda bulunur. 1734 senesinde bu göreve atanan Hasan bin Abdullah'a verilen berat ile İstanbul gümrüğü mukataasından günlük 15 sağ akçe maaş bağlanmıştır.²⁷ Mehterler maaşlarını alabilmek için kendilerine verilen berata ihtiyaç duymaktaydı. Bundan dolayı mehterler ellerindeki beratlarını kaybettiklerinde yenisini talep ediyordu. Galata Kulesi mehterlerinden tablcı Mustafa bilinmeyen bir sebepten ötürü beratını kaybetmişti. Ser Mehteran-ı Tabl u Alem-i Hassa olan Ali Ağa'nın arzuhalı üzerine tablcı Mustafa'ya 1762 yılında yeni berat verilmişti.²⁸

Galata Kulesindeki mehterlerin kullandıkları sazların iki senede bir değiştirilmesi kanundu.²⁹ Sazların yenilenme işlemi kulenin mehterbaşısı marifetiyle yapılıyordu.³⁰ Fakat bazı istisnai zamanlarda iki yıl beklenmemiş daha erkenden aletlerin yenilenmesi talep edilmişti. 1759 senesinde Donanma-yı Hümayun sebebiyle Galata mehterleri gece gündüz görevlerini icra etmişlerdir. Bundan dolayıdır ki sazlar iki yıl süre dolmadan epeyce eskidiğinden kullanılmaz hale gelmiştir. Buna ilaveten sazların seslerinin iyi çıkması için padişahın fermanı söz konusudur ve kuledeki aletler bu emri yerine getirecek kudrette değildir. Tüm bu sebeplerden ötürü Galata Kulesi mehterbaşısı olan kişi saz aletlerinin yenilenmesini talep etmiştir.³¹ 1765 senesindeki yenilemede ise saz ücretleri, Kağıt Emni Arif Hüseyin Efendinin uhdesinde bulunan Kağıt Emaneti gelirlerinden karşılanmıştır.³² Bazı zamanlar ise iki yıl kuralına riayet edilmeyerek mehterlerin çalgıları yenilenmemiştir. Galata Kulesi baş mehteri olan Hasan 1768 yılında sunduğu arzuhalinde kuledeki sazların üç yıl olmasına rağmen yenilenmediğini ve bundan ötürü mümkün mertebe aletlerin kullanılamayacağını belirtmiştir. Ayrıca 1768 senesinde meydana gelen depremde müzik aletlerinin bir kısmı yok olmuştur. Bundan dolayı kuledeki mehterlere gerekli olan sazların alınması talep edilmiştir.³³ Muhtemelen çalgıların yenilenme işlemi gerçekleşmemiş olacak ki 1772 yılında kulenin mehterbaşısı Hasan tarafından verilen arzuhalde kuledeki sazların yedi sekiz yıldır yenilenmediğini ve bundan dolayı sazların bazılarının kullanılamaz hale geldiğini, bazılarının ise tamire muhtaç olduğunu beyan etmiştir. Baş Mehter Hasan tarafından talep edilen mehterde kullanılan müzik aletlerinin miktar ve fiyatları şöyle idi: Tanesi 200 akçeden 6 adet zurna için 1200 akçe, tanesi 6 akçeden 20 adet zurna lülesi için 120 akçe, tanesi 30 akçeden 4 adet zurna sedefi için 120 akçe, tanesi 120 akçeden 5 adet zurna memesi için 600 akçe, tanesi 1200 akçeden 4 adet tabl için 4800 akçe, tanesi 60 akçeden 4 adet tabl çevganı için 240 akçe, tanesi 300 akçeden 8 adet tabl derisi için 2400 akçe, tanesi 60 akçeden 2 adet tabl? için 120 akçe, tanesi 30 akçeden 2 adet nakkare zahmesi için 60 akçe ve tanesi 1200 akçeden 2 adet nakkare için 2400 akçe ödenecekti. Sazların toplam masrafı 12.060 akçe idi. Kuruş cinsinden bunun karşılığı 100,5 kuruş idi. Ancak toplam tutardan 10,5 kuruşun tenziliyle toplamda 90 kuruş ödenmesine karar verilmiştir.³⁴ İleriki yıllarda talep edilen çalgı aletlerinin adet ve toplam maliyetinde değişiklik söz konusudur. Örneğin 1780 yılında Galata Kulesi mehterlerine alınan alet ve fiyatlarına bakıldığında; tanesi 200 akçeden 8 adet zurna için 1600 akçe, tanesi 18 akçeden 50 adet zurna lülesi için 900 akçe, tanesi 30 akçeden 6 adet zurna sedefi için 180 akçe, tanesi 120 akçeden 15 adet zurna kamışı için 1800 akçe, tanesi 1200 akçeden 4 adet tabl için 4800 akçe, tanesi 300 akçeden 13 adet tabl derisi için 3900 akçe, tanesi 6 kuruştan 10 adet tabl çubuğu için 60 akçe, tanesi 120 akçeden 4 adet tabl kayışı için 640 akçe, tanesi 1200 akçeden 2 adet nakkare için 2400

²⁴ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 13/648, 23 Mart 1713 (1125.S. 25).

²⁵ BOA. *Ali Emiri Mahmud II*, (AE. SMHD.II), 96/8134, 1 Nisan 1804 (1224. S.15).

²⁶ BOA. *Cevdet Saray*, (C.SM.), 15/781, 14 Mayıs 1724 (1136. L.20).

²⁷ BOA. *Ali Emiri Mahmud I*, (AE. SMHD.I), 59/3747, 4 Şubat 1734 (1146.Ş. 29).

²⁸ BOA. *Ali Emiri Mustafa III*, (AE.SMST.III), 130/10126, 11 Temmuz 1763 (1176.Za.29).

²⁹ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 94/4678, 22 Ekim 1759 (1173. S.29).

³⁰ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 93/4621, 10 Aralık 1772 (1186.N. 15).

³¹ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 94/4678, 22 Ekim 1759 (1173. S.29).

³² BOA. *Ali Emiri Mustafa III*, (AE.SMST.III), 244/19454, 25 Ekim 1765 (1179 Ca.10).

³³ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 88/4392, 17 Kasım 1768 (1182. B.7).

³⁴ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 93/4621, 10 Aralık 1772 (1186.N. 15).

akçe ve çifti 30 akçeden 6 çift nakkare zahmesi için 180 akçe maliyet çıkartılmıştır. Toplam maliyet ise 16.460 akçe olarak belirlenmiştir. Maliyetin kuruş cinsinden karşılığı ise 137 kuruş 20 akçedir. Ancak bu otuz yedi kuruş yirmi akçenin silinmesi neticesinde 100 kuruşluk bir ödeme yapılmıştır.³⁵ Mehterbaşı tarafından sunulan bir arzda “Sürur-u Hümayun” da dahi mehterlerin yenilenmediği vurgulanmıştır.³⁶ İlerleyen senelerde tamir masrafları artık her yıl ödenmeye başlanmıştı. 1794³⁷, 1796³⁸, 1802³⁹, 1804⁴⁰ ve 1825 yılında bu ücret 70 kuruştur.⁴¹

Galata Kulesinin muhtelif bölümleri de tamire ihtiyaç duyuyordu. Bu doğrultuda Galata Kulesinin kurşun puşideleri ile nevbethane odaları el-Hacc Ahmed Ağa gözetiminde tamir edilmiştir. 1736 senesindeki tamir için toplamda 20.800 akçe harcanmıştır.⁴² 1785 yılındaki tamir masrafının keşif defterine bakıldığında toplam maliyetin 567 kuruş 34 akçe olduğu anlaşılmaktadır. Bu tamirde nevbetçi odasıyla mehterbaşı hanesi olarak tanımlanan bölümler de tamir edilmiştir.⁴³ Benzer tamirat 1764 senesinde de gerçekleşmişti.⁴⁴

25 Temmuz 1794'te kule yangından zarar görse de yapılan tamir ile eski durumundan daha iyi bir hale getirilir.⁴⁵ Uzunçarşılı'ya göre; 1794 senesindeki tamire müteakip kulede artık davulun yerine kös çalınması emredilmişti.⁴⁶ Belgelerde H. 1210/M.1795-1796 senesinde⁴⁷ Galata Kulesi nevbethanesine 2 adet kös koyulduğuna işaret etmektedir. Bu kösleri çalmak üzere ise Ser Mehteran-ı Tabl-ı Alem-i Hassa Hasan Ağa'nın dilekçesi doğrultusunda iki köszen atanır. Buna göre; Mehmed ve İbrahim adlı köszenlerin her biri sekiz akçe yevmiye alacak ve ayrıca bunlar köszen bölüğüne dahil olacaklardı.⁴⁸ Fakat XIX. yüzyılın ilk yarısında Galata Kulesindeki kös sayısının bire düştüğü görülmektedir. Geceleri Galata Kulesi nevbethanesi ve İstanbul Hoca Paşa'daki Demirkapı nevbethanesinde çalınan nevbet neticesinde köslerin eskidiği görülmekteydi. Galata Kulesinde ve Demirkapı nevbethanesinde birer adet bulunan köslerin daha önceleri tıpkı diğer müzik aletleri gibi yenilenmesi gerekiyordu. Nitekim geceleri çalınan köslerin her yıl⁴⁹ yenilenmesi ve tamir edilmesi için kös başına 55 kuruş verilmesi adetti. 1826 yılında Mehterbaşı Osman Ağa, köslerin yenilenme vaktinin geldiğini belirterek elli beşer kuruştan toplamda yüz on kuruşun Hazine-i Âmireden ödenmesi için arzuhalde bulunmuştur.⁵⁰

2.1. İşlevleri

İslamiyet öncesi Türk devletlerinde olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de nevbet çaldırmak hükümdarın hakimiyet sembollerinden idi.⁵¹ Osmanlı tablhanesi (mehterhane) sarayın önündeki divanhanenin yanında günde beş defaya kadar musiki icra edebiliyordu. Savaş haricinde tablhaneye şehrin değişik noktalarında günde üç kez (sabah, öğlen, akşam) çalınmaktaydı. Mehterin bu amaçla çalınmasının amaçları arasında duyuru ve işe başlama saatinin belirtilmesi gelmekteydi.⁵² Buradaki duyurudan kasıt günün temel zaman dilimlerinden olan sabah, öğlen ve akşam vakitlerinin geldiğinin halka tebliğ edilmesi olabilir. Nitekim arşiv vesikaları Galata Kulesindeki nevbetin her gece leyle-i ışada çalındığına değiniyordu.⁵³ Leyle-i ışa ile işaret edilen ise akşam karanlığın çöktüğü vakittir. Galata mehterleri Cuma günü istisna tutulursa haftanın diğer günlerinin akşamlarında nevbet

³⁵ BOA. *Cevdet Sarayı*, (C.SM.), 39/1986, 24 Mart 1780 (1194. Ra.18). 1789 senesinde talep edilen müzik aletlerinin toplam masrafı yüz kırk üç buçuk kuruş tutmuştur. Ancak elli üç buçuk kuruşu tenzil edilerek doksan kuruş ödeme yapılmıştır. Bkz. BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 41/2007, 19 Nisan 1789 (1203. B.23). 1787 yılına ait zurna, zurna lülesi, zurna sedefi, zurna kamışı, tabl, tabl çevganı, tabl derisi, tabl çubuğu, nakkare, nakkare zahmesi, tabl kayışı ve omuz kayışı gibi masraflar için bkz. BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 112/5574, 6 Ağustos 1787 (1201. L.21).

³⁶ BOA. *Cevdet Sarayı*, (C.SM.), 39/1986, 24 Mart 1780 (1194. Ra.18).

³⁷ BOA. *Cevdet Dahiliye*, (C.DH.), 26/1265, 4 Ağustos 1796 (1211.M. 29).

³⁸ BOA. *Cevdet Dahiliye*, (C.DH.), 26/1265, 4 Ağustos 1796 (1211.M. 29).

³⁹ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 22/1071, 24 Kasım 1804 (1219.Ş.20).

⁴⁰ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 22/1071, 24 Kasım 1804 (1219.Ş.20).

⁴¹ BOA. *Cevdet Askeriye*, (C.AS.), 154/6829, 25 Kasım 1825 (1241. R.13).

⁴² BOA. *Ali Emiri Mahmud I*, (AE. SMHD.I) 217/17198, 15 Nisan 1736 (1148. Z.3).

⁴³ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 144/7192, 25 Eylül 1785 (1199.Za. 21). Ayrıca 1786 yılında Mimarbaşı Musa ve Mimar Halifesi Ahmed tarafından yapılan ikinci keşif için bkz. BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 148/7386, 1 Mart 1786 (1200.Ra.29).

⁴⁴ BOA. *Ali Emiri Mustafa III*, (AE.SMST.III), 27/1815, 21 Temmuz 1762 (1165.Z.29).

⁴⁵ Ğ. İncicyan, *XVIII. Asırda İstanbul*, çev. Hrand D. Andreasyan, İstanbul Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1976, s. 101.

⁴⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, TTK, Ankara 1988, s. 452.

⁴⁷ BOA. *Cevdet Askeriye*, (C.AS.), 424/17579. Bir başka arşiv vesikasında tarih 14 Safer sene 1210 (M. 30 Ağustos 1795) olarak belirtilmiştir. Bkz. BOA. *Kâmil Kepeci Defterleri*, (KK.d.), 7235/14, 30 Ağustos 1795 (1210.S.14).

⁴⁸ BOA. *Cevdet Belediye* (C.BLD), 107/5325, 30 Ağustos 1795 (1210.S.14). Galata Kulesi nevbethanesi gibi aynı tarihte İstanbul nevbethanesi'ne de iki adet kös konularak buraya günlük sekiz akçe almaları şartıyla Mehmet ve Mustafa isimli iki köszen tayin edilmiştir. BOA. *Kâmil Kepeci Defterleri*, (KK.d.) 7235/14, 30 Ağustos 1795 (1210.S.14).

⁴⁹ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 139/6930, 8 Nisan 1807 (1222.M.29) numaralı belgede köslerin iki yılda bir yenilenmesinin adet olduğu belirtilmiştir: “İstanbul nevbethanesinde ve Galata Kulesinde olan iki adet köslerin iki sene bir sene bir defa tamir ve tecdidleri için yüz on gurus virulu geldiği mukayyed olmağla iş bu sene-i mübarekede tamir ve tecdide muhtaç olduklarını mehterbaşı kulları iş bu arzuhalile ...”.

⁵⁰ BOA. *Cevdet Askeriye*, (C.AS.), 154/6829, 25 Kasım 1825 (1241. R.13.). Köslerin tamirine ve yenilenmesine yönelik uygulamalar daha önceki yıllarda da mevcuttur. Örneğin 1797 senesinde gerek İstanbul gerekse Galata nevbethanesindeki köslerin tulumları kullanılamaz hale geldiği için tabl-u alem mehterbaşısının arzıyla yenilenmesi istenilmiş ve tamir için Enderun-u hümayun hazinesinden yüz on kuruş tahsis edilmiştir. Bkz. BOA. *Cevdet Dahiliye*, (C.DH.), 209/10448, 9 Aralık 1797 (1212. Ca.19.).

⁵¹ Abdülkerim Özyayın, “Nevbet”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 33, İstanbul 2007, s. 39.

⁵² Zeynep Tarım Ertuğ, “Tablhaneye”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 39, İstanbul 2010, s. 333.

⁵³ BOA. *Cevdet Askeriye*, (C.AS.), 154/6829, 25 Kasım 1825 (1241. R.13).

GALATA KULESİ MEHTERLERİ

çalmaktaydı.⁵⁴ İncicyan da 1717 yılından itibaren gece yarısını haber vermek için Galata Kulesi'nde davul çalındığını belirtmiştir.⁵⁵ 1791'de İstanbul'da bulunan seyyah Salaberry fetihten itibaren her gün aynı saatte "kötü bir müziğin" icra edildiğine değinmiştir. Buradaki müzik çalınması ile kuledeki mehterler tarafından vurulan nevbet ima edilmiş olmalıdır.⁵⁶ Bir başka arşiv vesikası da zaman aralığını işaret etmese de kulede her gün mehterlerin sazları çaldığını belirtiyordu.⁵⁷ Böylece yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere günün vakitlerini tebliğ etmenin yanı sıra Galata mehterlerinin temel misyonlarından birisi de çıkardığı ses ile sultanın hakimiyetini Osmanlı mülkündeki kişilere duyurmaktı. Zira bu mekân arşiv vesikalarında "nevbethane" olarak da tanımlanmaktaydı.⁵⁸ Şair Vahidi hem Galata Kulesinin III. Selim tarafından tamir edildiğini hem de burada nevbet vurulduğunu aşağıdaki dizeleriyle dile getirmiştir:

"...Etti tecdidine ferman bu resm üzere o şah

Oldu elvend ile hemser kule-i giti-nüma

Çalınur nevbet-i şahane ile tabl-ı sürur

Daima ola nighbanlıgile dide-küşa

Dedi menkut ile arayış-i tarih-i Vahid

Galata Kulesi oldu yeni ziverle bina 1212.⁵⁹"

Galata Kulesi stratejik bir nokta inşa edilmişti. Nitekim etrafını görebilecek hâkim bir konumda yer alması ona farklı bir fonksiyon daha yüklemektedir. Yangınlar, önlem alınmadığında bir şehri kasıp kavuracak büyük afetlerdendi. Osmanlı Devleti'nin göz bebeği payitahtta çıkan yangınlara erken müdahale edip kısa sürede söndürmek adına ayrıcalıklı konumu düşünülerek Galata Kulesinden istifade edilmiştir. İstanbul'daki yangınlar Galata Kulesi'nde ya da Eski Saray'ın yanındaki Beyazıt Kulesi'nde gözcülük yapan yeniçeriler tarafından izleniyordu. Yangın esnasında yeniçeri gözcüleri davullar çalarak, gece bekçileri ise ucu demirli sopaları sokak taşlarına vurarak yangını haber ederdi.⁶⁰ Kaynaklar XVIII. yüzyıldan itibaren Galata Kulesi'nin mehterhane ve yangın gözetleyicilerinin kullanımına tahsis edildiğini belirtmektedir.⁶¹ Bu ifadeden hareketle Galata Kulesinde iki ayrı teşkilatlanmanın olduğu anlaşılmaktadır. Ancak her ne kadar ayrı teşkilatlanma olsa da yangının haber verilmesinde mehterler ile gözcü teşkilatının iş birliği içinde olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim kuleye yerleştirilen devasa büyüklükteki kös yangın zamanında ikaz etme görevini üstlenecekti.⁶²

Galata Kulesi Mehterlerinin görevini gerçekleştirdiği bir diğer hizmet noktası ise Donanma-yı Hümayun idi.⁶³ Sefer hazırlıkları sırasında kıyıya demir atmış gemilerde mehter çalınmaktaydı. Yine limandan ayrılan donanma için de mehter vurulurdu.⁶⁴ Bunların yanı sıra inşası sona eren gemilerin tamamlanmasına ve denize salınmalarına binaen de mehter çalınmaktaydı. Nitekim 1756 senesinde inşası tamamlanan kalyonun suya salınmasından bir gün önce ikindiden sonra çalınmaya başlanan mehter ertesi gün sabahına dek devam etmiştir.⁶⁵ Her ne kadar ayrıntı tam anlamıyla verilmesinde de 1759/1760 senesinde Galata Kulesi mehterleri bir yıl boyunca Donanma-yı Hümayun için müziklerini icra etmişlerdi.⁶⁶ Bunun yanı sıra Galata Kulesi Mehterleri Yalı Köşkünde, Kaptan Paşa ve donanmayı karşılayacaklar arasında yerini almıştı. 1766 senesinde Akdeniz'den gelen donanma için bir karşılama töreni düzenlenmiştir. Karşılama heyeti içerisinde bulunan Kule mehterhanesine Kaptan Paşa tarafından on adet don ihvan edilmiştir.⁶⁷

SONUÇ

İstanbul'un kimliğinde her daim özgün bir yeri olan Galata Kulesi, mehterlere de ev sahipliği yaparak farklı bir misyonu daha yerine getirmiştir. XVIII. yüzyılın ilk çeyreğinde yedi kişilik bir ekiple göreve başlayan Galata Kulesi Mehterleri, çaldıkları müzik aletleri ile padişahın otoritesini temsil etmiş, günün vakitlerini halka duyurmuş,

⁵⁴ Seydi Vakkas Toprak, *Nuri Tarihi (Metin – İnceleme)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2011, s. 166.

⁵⁵ İncicyan, *age*, s. 101.

⁵⁶ Eyice, *agm*, s. 315.

⁵⁷ BOA. *Cevdet Maliye*, (C.ML), 634/26071, 13 Aralık 1802 (1217.Ş.17).

⁵⁸ BOA. *Cevdet Dahiliye* (C.DH.), 209/10448, 9 Aralık 1797 (1212. Ca.19).

⁵⁹ Eyice, *agm*, s. 315; Reşat Ekrem Koçu, *İstanbul Ansiklopedisi*, S. 166, C. 2, İstanbul 1971.

⁶⁰ Godfrey Goodwin, *Yeniçeriler*, çev. Derin Türkömer, Doğan Kitap, İstanbul 2004, s. 101.

⁶¹ İncicyan, *age*, s. 101; Özcan, *agm*, s.547; Semavi Eyice, "Galata Kulesi", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C. 3, Kültür Bakanlığı, Tarih Vakfı Yayınları, s. 360.

⁶² Tutel, *age*, s. 91.

⁶³ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 94/4678, 22 Ekim 1759 (1173. S.29).

⁶⁴ Fırat Boztaş, *Onaltıncı Yüzyılın Sonuna Kadar Osmanlı Devleti'nde Tabl ve Alem Mehterleri Teşkilatı*, İstanbul Üniversitesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2009, s. 96.

⁶⁵ Orhan Şaik Gökyay, "Osmanlı Donanması ve Kapudan-ı Derya ile İlgili Teşrifat Hakkında Belgeler", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, S. 12, 1982, s. 57.

⁶⁶ BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 94/4678, 22 Ekim 1759 (1173.S.29).

⁶⁷ Gökyay, *age*, s. 72-73.

olası afetlerde halka haber vermiş ve donanmanın suya indirilmesinde ve karşılanmasında teşrifattaki yerini alarak birçok fonksiyonu yerine getirmiştir. Tüm bu yönleriyle bakıldığında Galata Kulesi Mehterlerinin sıradan bir müzik icra topluluğu olmadığı da anlaşılmaktadır. Galata Kulesi Mehterlerinin bu görevlerini ifa edebilmeleri için müzik aletlerinin iki yılda bir yenilenmesi hususu kural haline getirilse de buna riayet edilmeyerek erken ya da genellikle daha geç bir zaman aralığında değiştirildiği tespit edilmiştir. Müzik aletlerinin iki yıl geçmeden yenilenme talebinin gerekçesine bakıldığında ise günün şartları doğrultusunda fazla kullanılmalarından ötürü fonksiyonlarını yerine getirememeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yenilenen müzik aletlerinin kayıtlarına bakıldığında ise o dönemde kullanılan müzik aletlerinin ve aparatlarının neler olduğu ve ne kadara mal edildiği bilgisi Osmanlı musiki tarihi açısından önem arz etmektedir. Nitekim Galata Kulesi Mehterlerinin çaldıkları müzik aletleri kös, nakkare, zurna ve davul idi.

Müzik aletleri gibi süreç içerisinde Galata Kulesi'nde de tamir ve onarımın yapıldığı görülmüştür. Galata Kulesinde gerçekleştirilen tamir ve onarım süresince kule mehterlerinin görevlerini her zamanki gibi ifa edip edemediklerinin takibi çalışmada tespit edilememiştir. Ancak yangın dolayısıyla tamir edilme durumu zuhur ettiğinde kuvvetle muhtemeldir ki kule mehterleri bir müddet icrasına ara vermiş olmalıdır. Galata Kulesi Mehterlerinin çalıcı mehterler içindeki yeri, kaç kişiden oluştuğu, göreve gelmelerinde izlenen yol ve aldıkları ücretler çalışmada tespit edilen diğer hususlardır. Tüm bu veriler düşünüldüğünde ortaya konulan çalışma ile Osmanlı musiki tarihine bir katkı sunulacağı ön görülmüştür. Bununla beraber Galata Kulesi Mehterlerinin kayıtlara nevbethane olarak da geçmesi bu çalışmanın özelde İstanbul'da genelde ise Osmanlı sınırları içindeki diğer nevbethane araştırmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The mehter band, the official musicians of the Ottoman Empire, performed their duties until they were abolished in 1826. In the first part of the article, an attempt was made to introduce these units by giving place to the mehter bands. In this context, an introduction to the subject was made by mentioning when the mehter bands were established in the Ottoman Empire, their numbers and functions. The mehter bands, who performed their music in all environments such as war and peace, were organized in different parts of Istanbul. One of these places was the Galata Tower, located on the historical peninsula and at a dominant point from which to see the city. Originally built by the Genoese for security reasons, the Galata Tower served different purposes when Istanbul came under Ottoman rule and was allocated to the mehter band in 1715. The mehter band placed in the Galata Tower in 1715 consisted of seven people. Among the mehter bands, there was a tablcı (drummer), a zurna player and a nakkare player, as well as a mehterbaşı (chief) to conduct them. The mehter band received fifteen akçe per day, while the mehterbaşı (chief) received twenty akçe. The musical instruments for this newly established mehterhane were provided by the state. It was a law that the musical instruments of the Galata Tower mehter band, which routinely played musical instruments at certain times of the day, were to be changed every two years. However, in the light of the documents, it is seen that this rule was not followed closely. At the end of the 18th century, a large drum called kös was placed in the mehterhane in the Galata Tower. Thus, the Galata Tower mehter bands symbolized the sultan's sovereignty and announced the times of the day, as well as serving the purpose of preventing possible fires in Istanbul with the kös (big drum) placed on the tower.

In the literature review, it was seen that the Galata Tower Mehter Bands were not discussed in detail. Galata Tower Janissary Bands have been the subject of research due to this feature. As a matter of fact, as can be seen in the relevant parts of the article, the references directly related to the subject consist of archive documents. The research and review works cited in the article are not written with the title of Galata Tower Janissary Band. In the studies that describe the Galata Tower, the history of Istanbul or the Janissary Bands, the Galata Tower Janissary Bands are partially mentioned in a sentence or two. All these explanations show the originality of the article.

Although the data presented in the study primarily provides information about Ottoman musical life, it also provides contributions to organizational, military and social life.

Methodology

In this study, documents related to the subject, which were found as a result of research conducted in the Ottoman Archives (BOA), were transcribed into modern Turkish. Latinized documents were classified according to their content. In order not to disrupt the flow of the text, the documents translated into Latin letters were not transferred into the text as they were. Instead, an attempt was made to express it in plain Turkish that the reader could understand. In addition to the sources of the period related to the subject, previously written research and examination works on both Galata and the mehter band were scanned and the relevant parts were noted. Thus, the study was written with the resulting data.

Results and Conclusion

The Janissary bands, which were influential in the military, political and social life of the Ottoman Empire, continued their activities until 1826. The Galata Tower Mehter Band was organized within the player Mehter Bands and began its duties in the first quarter of the 18th century. Galata Tower, which has always had a unique place in Istanbul's identity, has fulfilled another mission by hosting the Janissary band. The Galata Tower Janissary Band represented the authority of the sultan with the musical instruments they played, announced the times of the day to the public, informed the public about possible disasters, and took part in the ceremonies at the launching and welcoming of the fleet, thus fulfilling many functions. Although it was made a rule that the musical instruments of the Galata Tower Mehter band should be renewed every two years in order to be able to perform this duty, it has been observed that this was not followed and they were replaced early or generally later. When we look at the records of renewed musical instruments, information about the musical instruments and apparatus used at that time and how much they cost is important for Ottoman musical history. If the prices of the musical instruments identified are compared with the current prices of that period, it will become clear how accessible these instruments would be. In addition to the renewal of musical instruments, the quarters where the Janissary bands stayed in the Galata Tower were also repaired from time to time. These renovations and repairs have contributed to the tower janissary bands performing their duties without any problems. The place of the Galata Tower Mehter among the playing mehter bands, the number of people it consists of, the path followed in coming to office and the wages they receive are other issues determined in the study. In this context, the tower mehter band consisted of a seven-person team. One of them was the chief mehter and the others were called as mehter. In the following years, a large drum called *kös* was added to this. While the mehter band received fifteen akçe per day, the chief mehter received twenty akçe. In addition to their daily wages, the Mehter band was also paid an olive oil fee. The olive oil provided for the tower was most likely used for lighting. Considering all this data, it is foreseen that the study will contribute to the history of Ottoman music and it is even thought that it will open the door to the research of other mehters in different parts of Istanbul, such as the Yedikule Mehterleri.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

BOA (Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi), *Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defterleri*, (TS.MA.d.), 9623.

BOA. *Cevdet Askeriye*, (C.AS.), 154/6829, 424/17579.

BOA. *Cevdet Belediye*, (C.BLD), 13/648, 94/4678, 93/4621, 88/4392, 41/2007, 112/5574, 22/1071, 144/7192, 148/7386, 107/5325, 139/6930.

BOA. *Cevdet Dahiliye*, (C.DH.), 26/1265, 209/10448.

BOA. *Cevdet Maliye*, (C.ML), 634/26071.

BOA. *Cevdet Saray*, (C.SM.), 39/1986, 15/781.

BOA. *Ali Emiri Mahmud I*, (AE. SMHD.I), 59/3747, 217/17198.

BOA. *Ali Emiri Mahmud II*, (AE. SMHD.II), 96/8134.

BOA. *Ali Emiri Mustafa III*, (AE.SMST.III), 27/1815, 130/10126; 244/19454.

BOA. *Kâmil Kepeci Defterleri*, (KK.d.), 7235/14.

Araştırma-İnceleme Eserler

AHMED CEVAD, *Yeniçeriler: Yeniçerilerin İhdâsından İlgâsına Değın Ahvâl-i Târîhiyyelerini Bâhistir*, Kırkanbar Matbaası, İstanbul 1299.

AKSOY, Bülent, *Avrupalı Gezginlerin Gözüyle Osmanlılarda Musıki*, Pan Yayıncılık, İstanbul 1994.

ANADOL, Köksal, ARIÖĞLU, Ersin, "Galata Kulesi", *Mimarlık*, S.79, C.1, ss. 49-55.

BEHAR, Cem, *Osmanlı/Türk Musıkisinin Kısa Tarihi*, YKY, İstanbul 2015.

BİNARK, İsmet, "Yüzyıllar Boyunca Mehter", *Türk Kültürü Dergisi*, S. 73, 1968, ss. 98-106.

BOZTAŞ, Fırat, *Onaltıncı Yüzyılın Sonuna Kadar Osmanlı Devleti 'nde Tabl ve Alem Mehterleri Teşkilatı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2009.

CELAL ESAD, *Türk Musikisi ve Yeniçeri Mehter Müzikası Hakkında Mutalaat*, Matbaa-i Hayriye, İstanbul 1327.

EYİCE, Semavi, "Galata Kulesi", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 13, İstanbul 1996, ss. 313-316.

EYİCE, Semavi, "Galata Kulesi", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C. 3, Kültür Bakanlığı, Tarih Vakfı Yayınları, ss. 360.

GODFREY GOODWIN, *Yeniçeriler*, çev. Derin Türkömer, Doğan Kitap, İstanbul 2004.

GÖKYAY, Orhan Şaik, "Osmanlı Donanması ve Kapudan-ı Derya ile İlgili Teşrifat Hakkında Belgeler", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, S. 12, 1982, ss.25-84.

Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi, 1. Cilt 2. Kitap, haz. Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, YKY, İstanbul 2008.

İNCİCYAN, Ğ., *XVIII. Asırda İstanbul*, çev. Hrand D. Andreasyan, İstanbul Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1976.

KAYGISIZ, Mehmet, *Türklerde Müzik*, Kategori Yayınları, İstanbul 2018.

KOÇU, Reşat Ekrem, İstanbul Ansiklopedisi, S. 166, C. 2, İstanbul 1971.

ÖZAYDIN, Abdülkerim, "Nevbet", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 33, İstanbul 2007, ss.38-41.

ÖZCAN, Nuri, "Mehter", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 28, Ankara 2003, ss. 545-549.

TARIM ERTUĞ, Zeynep, "Tablhane", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 39, İstanbul 2010, ss.333-334.

TOPRAK, Seydi Vakkas, *Nuri Tarihi (Metin – İnceleme)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2011.

TUTEL, Eser, "İstanbuldan'da Eski Bir Tarih: Galata Kulesi", *Bütün Dünya*, S. 60, 2003, ss. 86-92.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti 'nin Saray Teşkilatı*, TTK, Ankara 1988.

VURAL, Timur, *Türklerde Askeri Müzik Geleneği Tuğ Mehter Nevbet*, Çizgi Yayınları, Konya 2013.

YARAMIŞ, Ahmet, "Mehterhâne-yi Âmire Ocağının Islahı (1826)", *Sosyal Bilimler Dergisi*, C. XV, S. I, 2013, ss. 31-44.

YILMAZ, Fehmi, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Gökkuşbu Yayınları, İstanbul 2017.

 GTTAD	
Makale Bilgileri:	
Etik Kurul Kararı:	<i>Etik Kurul Kararından muaftır.</i>
Katılımcı Rızası:	<i>Katılımcı yoktur.</i>
Mali Destek:	<i>Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.</i>
Çıkar Çatışması:	<i>Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.</i>
Telif Hakları:	<i>Çalışmada kullanılan görsellerle ilgili telif hakkı sahiplerinden gerekli izinler alınmıştır.</i>
Article Information:	
Ethics Committee Approval:	<i>It is exempt from the Ethics Committee Approval</i>
Informed Consent:	<i>No participants.</i>
Financial Support:	<i>The study received no financial support from any institution or project.</i>
Conflict of Interest:	<i>No conflict of interest.</i>
Copyrights:	<i>The required permissions have been obtained from the copyright holders for the images and photos used in the study.</i>

GALATA KULESİ MEHTERLERİ